

ПРОБУДА

Седмичен вестник за политика, стопанство и култура

„PROBUDA“ ziar săptămânal

Урежда редакционен комитет. Отговорен редактор Н. АТАНАСОВЪ

Годишен абонамент 120 лей. За странство 250 лей. Обявления по споразумение

Redacția și Administrația Tipografia „PROGRESUL“ Silistra

Една пренебрегната нужда

Сдружаванията или кооперациите са сравнително нови форми на съвременния стопански живот и предприятия. Във повечето случаи тяхната крайна цел е печалбата, която се разпределя между членовете ѝ. Значението на днешната кооперация е твърде голямо, тъй като тя се яви във услуга на дребните и слаби производители, поставяйки ги на висотата на големите и мощни финансови предприятия.

Сдружаването дава възможност на всеки производител да трансформира своето домакинство в предприятие за по задоволителна печалба, и по тоя начин да консолидира икономическото имъ положение в обществото.

Така напр. дребните земеделци от южна Франция, Швейцария и долината на р. Рейн, които разполагали с малки пространства лозя, биха отдавна загинали, ако въ тяхна помощ не бѣ се притекла кооперацията сь благодатните си послѣствия.

Благодарение на кооперативното дѣло, дребните лозари отъ тия мѣста се обединиха и сь общи средства построиха модерни изби, винар-

ници, доставиха машини, сь една речъ, създадоха цѣла винарска индустрия, която смѣло устоя и слом конкуренцията на едрите лозари.

Ако—както е случая—въ насъ дребните лозари прибѣгнатъ за кредитъ къмъ лихвари, то резултатъ на тяхната продуктивна дѣйностъ ще бѣде сигурно отрицателенъ, тъй като големите лихви и тежките условия на лихварските заеми биха разстроили окончателно равновѣсието на тяхните домакинства. Ако пъкъ сжщитѣ лозари биха имали своя лозарска кооперация, то въ такъвъ случай, не само че биха плащали несравнено по малки лихви, но частъ отъ тяхъ биха останали техни.

Споредъ сжщността и целта, която преследватъ, кооперациите биватъ:

- 1) Кредитни.
- 2) За продажба на плодове, вино, млѣко и неговите произведения, яйца, домашни птици и др.
- 3) За преработка на селско стопански продукти и др;
- 4) За покупка на селско стопански сечива инструменти и др.
- 5) За строежъ на жилища.

ще следва

Ромъно-българско-югославянското кооперативно сближение

Общъ планъ за концентриране на кооперативния износъ

На 16 и 17 т. м. се е състояла конференцията на делегатите на кооперациите отъ Ромъния, Югославия и България, сь целъ да се установи едно сътрудничество по следните въпроси:

1) Концентриране на кооперативния износъ на земеделските произведения.

2) Организиране на размѣната на произведенията и общото продовол-

стване.

3) Вътрешниятъ и външниятъ режимъ на търговията на земеделските произведения.

Заседанието е било открито подъ председателството на г-на министра на земеделството и държавните имоти. Взели сж участие и г-да Рѣдукану, Михалаке и Транку-Яшъ-бивши министри. Отъ страна на България сж взели участие г-да Са-

М И С Л И.

Славата на единъ обикновенъ човѣкъ не сърди никого. Тя е по-скоро едно поласкание за масата. Но истинския талантъ съдържа въ себе си дързостъ, която привлича винаги умразата и клеветата.

А. Франсъ

Злобата на една дървеница, която пълзи по кожата ти е по-ужасна отъ гнѣвътъ на сто слона.

Хайне

Нашите най-големи удоволствия не сж лишени отъ тъга.

Корнейлъ

Живота самъ по себе си е кжсъ, но нещастията го правятъ дълъгъ.

Публий Сиръ

Ако живота е нещастенъ мъчително се понася; ако е щастливъ, мъчително се загубва: болката е еднаква!

Ла Брюе

Много рѣдко създателите на общественото мнение не страдатъ отъ тиранията на глупостите: водителите на общественото мнение сж най-често нейни служители.

Гонкуръ

Колкото нѣкой е по-способенъ на пълна сериозностъ, толкова смѣхътъ му е по-сърдеченъ. Хората сь винаги пресиленъ и афектиранъ смѣхъ, иматъ твърде посредственъ умственъ и мораленъ фондъ. Изобщо качеството на смѣха и причините, които го предизвикватъ сж характерни за нашата личностъ.

Шопенхауеръ

каровъ—управителя на бълг. земеделъческа банка, Георгиевъ юристъ-консултъ на сжщата банка, Илчевъ, главенъ секретаръ на министерството на земеделството и П. Пановъ, членъ въ сьюза на земеделските кооперации. Начело на югославянската делегация сж били г-да Георгиевичъ и Ф. Нюлеръ. Бюрото се е конституирало подъ председателството на г. проф. И. Рѣдукану и г-да Георгиевичъ и Илчевъ прдпседатели и г-нъ Младенацъ главенъ секретаръ.

При откриването на конференцията Министра на земеделството, г. Ионеску Сисеши е произнесълъ речъ въ която е казалъ следното:

Организирането на търговията сь зърнени храни чрезъ мѣрки отъ страна на държавата, било то подъ формата на монополни организации или привилегировани дружества, не може да допринесе щото размѣната да стане нормална и да се премахне кризата. Държавата е много претоварена сь отговорности за да може да поеме и тоя товаръ. Той мисли, обаче, че търговските организации и особено кооперативните организации, които представляватъ производителите, могатъ да доведатъ едно смекчаване на кризата ако тѣ се разбератъ за да работятъ солидарно.

Г-нъ Министра препоръчва като мѣрка за да се засили размѣната между нашите държави, да се основатъ общи бюра и агенции на западъ и да се опростятъ търговските методи. Може да се направи и повече, като се задължатъ да не предлагатъ своите произведения, когато цената спада подъ известна граница. По тоя начинъ би могла

да се избегне конкуренцията между насъ и спадането на цените.

Г-нъ проф. Рѣдукану изтъква, че сьюза е призванъ да подбуди и международния духъ за миръ. Сьюза има за целъ както защитата на интересите на земеделските производители на заинтересованите държави, така и едно общо действие за да се повлияе на външната търговия.

Делегата на Югославия г. Георгиевичъ казва, че Ромъния, България и Югославия се намиратъ въ сходно стопанско положение и следователно ще могатъ да се намѣрятъ общи средства за смекчаване или премахване на кризата, която върлува. По настоящемъ печалбите отъ търговията сь зърнени храни се поглъщатъ напълно отъ посредниците и за това се налага една организация, която да премахне тоя недостатъкъ.

Г-нъ Илчевъ казва, че земеделството на дунавските държави се намира въ едно тежко положение, което се дължи на първо мѣсто на катастрофалното спадане на цените на зърнените храни и на митническата политика на индустриалните държави. Той е за едно тѣсно сътрудничество между трите държави въ областта за земеделството и изтъква, че българското кооперативно движение е било първото, което е повдигнало въпроса за такава сътрудничество на кооперативни начала.

Следъ разискванията между делегатите е била приета единодушно резолюция въ която се препоръчва създаването на единъ общъ организъмъ сь постояненъ харак-

Свещ. КОЗМА ИВ. ГЕОРГИЕВЪ

ЦЕЛТА ОПРАВДАВА СРЪДСТВАТА

Такова бѣше правилото на Езуититѣ. Значи ако целта е висока и благородна, срѣдствата могат да бждат подли и низки. Съ други думи, когато човѣкъ не може да се здобие съ онова което мисли и желае, може да употреби лъжа, клевета, даже и насилие. Въ обикновенния живот ние често се срѣщаме съ случаи, когато за свои користи или славолюбиви цели човѣкъ прибѣгва до нечестни срѣдства. Егоизма и лакомията, ето какво го подбужда къмъ дѣйствието отъ тоя родъ. Истината е, че чувството на самосъхранение, или обичта къмъ себе си е вродено въ всѣки, но егоизма представлява нещо повече, особено когато той е развитъ до такава степенъ, щото човѣкъ бива занятъ само съ себе си, съ своитѣ животински инстинкти и само заради това се старае да добие надмощие надъ другитѣ и да отплаща на ония, които се испрѣчватъ на пътя му. За моралъ, за любовъ къмъ другитѣ, изобщо за нѣкакъвъ духовенъ подеиъ тукъ и дума не може да става. И ако та-

теръ, за да се реализира общъ фронтъ на кооперативнитѣ организации на горе-поменатитѣ държави и да се избегне конкуренцията между тѣхъ. Тоя организъмъ се конституира подъ формата на едно междukoоперативно бюро на дунавскитѣ държави съ временно седалище въ Букурещъ при Кооперативната Централa за вносъ и износъ.

къвъ човѣкъ поиѣкога се показва отстъпчивъ това не може да не се счита за преструвка. Егоизма и лакомията сж найдолнопробнитѣ качества, а ненавистта и произвола тѣхната проява. Тѣ предизвикватъ физическо и морално насилие не само на убежденията и разбиранията, но и на личната свобода на човѣка. Дѣйствително въ тоя случай правилото на Езуититѣ намира своята развезка. Целта тукъ е низка и користолюбива и затова човѣкъ за да угади на себе си непременно трѣбва да повреди на другитѣ.

Когато влечения и стремежи отъ тоя родъ завладѣятъ повече хора се разбира че и злото ще бжде по голѣмо. Но когато тѣ се организиратъ въ особенна партия и съ общи условия почнатъ да дѣйствуватъ, тогава резултата, отъ такова едно здружаване, не може да не бжде сждбоносенъ и катастрофаленъ не само за отдѣлни лица, но и за цѣли общества. Тукъ не е думата за професионалнитѣ разбойнически шайки, гдѣто егоизма и лакомията се проявяватъ въ най низка и груба форма, но за общества които поставятъ егоизма въ реда на нравственитѣ средства за да постигнатъ по тоя начинъ ужъ нѣкаква благодарна и възвишена целъ. Това сж тѣй нареченитѣ КОМУНИСТИ. Колкото и да прекриватъ своитѣ дѣйствия съ нѣкаква любовъ къмъ беднитѣ класи на народа, пакъ елементъ на тия дѣйствия сжставляватъ егоизма и ленивостта. Не е ли е-

гоизъмъ когато тѣ се стараятъ да натрапятъ своитѣ възгледи и убеждения на другитѣ, които или не ги разбиратъ или пъкъ ако ги разбиратъ не ги сподѣлятъ, немислятъ като тѣхъ? Може ли да става дума и за обичъ когато се прави разлика между богати и бедни, когато се култивира у последнитѣ омраза къмъ първитѣ? Не е ли любовта чувство на тѣсна връзка и единство между единитѣ и другитѣ? Но защо да се отива понататѣкъ да се посѣга и на самия животъ когато се знае, че егоизма и лакомията сжставляватъ главната причина на човѣческитѣ страдания? Истинската любовъ налага дългъ не да събаряме, а да строимъ живота, да го издигаме и освещаваме. Не да се боримъ срещу общественитѣ и държавни наредби, отъ каквито човѣчеството винаги е имало и има нужда, а срещу злитѣ проявления на човѣшката воля. Живота временния и вѣчния сж прицелната точка на човѣшката дѣйност. Не вършатъ ли тогава комуниститѣ свършено противното, когато тѣ го изнасилватъ и рушатъ? Не е ли живота предметъ на съвременнитѣ наредби въ човѣческитѣ общества? Нѣматъ ли за целъ тия наредби да подобрятъ НАЧИНАТЪ на тоя животъ? Независи ли благуването на човѣка отъ него? Ако той е добъръ то наредбитѣ сами по себе ще се обезсилатъ, ще станатъ излишни, ако ли пъкъ самитѣ наредби сж лоши то несъмнено ще станатъ тогава по-добри. Христосъ на

кратко е изразилъ тая истина тия нѣколко думи: „царството же е вътре въ васъ“. Ще каже отъ самитѣ насъ зависи да бжде щастливи или нещастни. Но нѣ Божественитѣ нито съвременни човѣчески наредби не пречатъ насочи човѣкъ усилено си кѣ дѣйствия срещуположни на егоизма и ненавистта. А това сж БЕЗКРИСТНАТА ХРИСТИЯНСКА ЛЮБОВЪ И ЩЕДРОСТТА. И въ тоя християнско общество, съ митията на което комуниститѣ не стесняватъ да облекатъ своята дорина, бѣше възможно до тогава когато ги свързваше искрено и ритворна любовъ, до когато и богати и сиромаси еднакво мислѣ еднакво чувствуваха. А това сж тавляваше и сжставлява задача на християнско възпитание и култура. Само Христосъ ни учи какъ трѣба да обичаме БЛИЖНИЯ т. е. всички ония които иматъ нужда отъ насъ — цѣлото човѣчество. Самъ чрезъ възпитание и култура той задължи ученицитѣ си да разпространяватъ неговото учение. И дѣйствително каква нужда им да се употребява насилие когато човѣкъ самъ съзнава и изпълнява своя дългъ? Ако ли пъкъ не готовъ да направи това то Божественитѣ и човѣчески наредби с виновни та да се ратува за тѣхното премахване? Не е ли гордостъ превзетостъ да се мисли, че сам комунистическитѣ наредби на Карл Маркса или Ленинъ сж въ състояние да подобрятъ човѣческитѣ работи и отношенията, та е станала нужда да се завладява цѣлъ свѣтъ. Трѣбва да признаемъ, че никаква човѣческа творба не е свършена

Правата на детето въ зависимостъ отъ родителитѣ му.

рефератъ четенъ на детската забава на 17 априль 1932 год.

Въпросътъ за детето и неговото възпитание е интересувалъ човѣчеството още отъ старо време. Много теории сж били създадени и прилагани на практика, но сериозни резултати не сж се постигали. Систематиченъ трудъ по възпитанието въ началото на 19-вѣкъ е написалъ И. Хербартъ. Своята педагогика той обособилъ на своя психология и своя етика. Педагози и възпитатели много години сж работили по начертания отъ Хербарта пакъ — и сж се стремѣли да измѣнатъ педагогията отъ своята неопределеностъ и да я вмѣкнатъ въ реда на наукитѣ. Работейки въ тая насока нѣкой философи почнали да се усъмняватъ въ Хербартовитѣ принципи и следъ време се увѣри-ли, че неговата психология и етика немогатъ да послужатъ като основа на педагогията. Започнали да

търсятъ нови пътища, намѣрили такива, и съ това поставили Хербартовата психология и етика въ архивата на миналото, като нестойтелни. Изкочиха на сцената, Наторпъ, Бергманъ и Вилманъ съ своята Социална педагогия, но и тѣхнитѣ идеи не можеха да се закрепятъ — не дадохъ удовлетворителни резултати. Подирѣ тѣхъ се появила застъпницитѣ на експерименталната педагогия — Мойманъ, Монро, Бине и др. Тѣ искатъ да поставятъ педагогията като наука върху експериментъ психология. Тази школа е въ началото на своето развитие, по нея се правятъ изследвания и опити, тѣй че за резултатитѣ отъ нея не може още да се говори. Почти едновременно съ експерим. школа се появи и най-новото течение за свободното възпитание. Представителитѣ на това течение сж Демоденъ,

Д-ръ Реди, Лецъ и Еленъ Кей. Тѣ не работятъ само съ перото. Тѣ сж и теоретици и практики, открили сж нови училища и тамъ издѣлно изпитватъ своитѣ теории — тамъ тѣ чрезъ практиката корегиратъ теорията и чрезъ теорията практиката. Обстоятелството, че новитѣ свободни училища сж открити и ръководени отъ самитѣ представители на свободното възпитание, дава възможностъ да се постигатъ чудесни резултати. При все това официалната училищна власт не се довърява на постигнатитѣ резултати отъ тия опити и не се решава да реформира всички училища по типа на новитѣ свободни училища.

Най-горещата застъпница на тази школа е Е. Кей. Тя е жена, която съ своитѣ смѣли идеи по въпроса за правата на детето и неговото възпитание, както и за задълженията на родителитѣ къмъ него е произвела преломъ въ разбиранията на пѣдлѣя педагогически свѣтъ. Своитѣ

идеи тя основава главно на Дарвиновата теория за еволюцията и вѣнитчевитѣ възгледи за образа на „Свѣрхчовѣка“.

Сжществената причина за неуспеха на възпитанието, споредъ нея е християнския възгледъ за вселената. Защото докато сжществува схващането, че човѣшката природа е неизмѣнна, че гледи, размислянето, жаждата за пари и власт вѣчно ще движатъ свѣтовното колело, до тогава не може да се очакватъ резултати отъ усилията на семейството и училището да създадатъ бждания идеаленъ човѣкъ. Значи трѣбва да сжсжаме ерзвѣнитѣ на тая християнско схващане, което пречи на човѣшкия умъ да разбере, че, напротивъ, всичко живо въ свѣта еволюира, т. е. стреми се къмъ усъвършенствуване. Въ човѣчеството трѣба да се пробуди съзнание то за свѣтостта на новото поколение.

Разждането и отглеждането на де-

защото самия човек не е свършен. Това е предизвикало намесата на Бога и неговите наредби в историята на човечеството. Според смисла на тия наредби щастieto на човека не се състои само въ материалните блага и тяхното разпределение. Тъ сж само сръдства но не и целъ къмъ което трѣбва да се стреми човекъ. Не трѣбва да се прѣщае нито къмъ епохата на Епикуреизмъ нито пакъ да ни блъзни съвременното комунистическо течение, които поставятъ човека на найнизко стъпало въ живота. Умението да се ползуваме отъ тия сръдства, по начинъ който да задоволи и духовно нравствени-тъ потребности, ето Божата повела, ето какво може да ошастливи човека. Има хора бедни които споредъ Златоуста сж богати защото не се нуждаятъ отъ много, когато пъкъ има хора богати но НЕЩАСТНИ само защото не сж доволни отъ своята участъ.

Ясно е прочее, че по какъвто начинъ и да става разпределението на материалните блага и сръдства, пакъ хората немогатъ да бждатъ е д н а к в о щастливи. Въ това отношение комунистическата наредба не е въ състояние да замѣсти не само Божественитъ но и ония отъ човѣческитъ наредби противъ които тѣ днесъ възставатъ. Насилието което поради това тѣ употребяватъ досущъ не исчерпва НАЧИНАТЪ НА ЖИВОТА, който ни рисува тия наредби. Тукъ сж нужди: добра воля, съзнание на дългъ, готовностъ, постоянство, а главно искрення нелицимѣрна, любовъ, изобщо нравствени и културни сръдства които напълно да

Изборитѣ за Пруската диета

На 24 априлъ ще се произведатъ общитѣ избори за пруската диета. Като се има предвидъ, че Пруссия представлява както, по отношение на броя на жителитѣ, тъй и по отношение на пространството повече отъ две трети отъ цѣла Германия, веднага ще разбере всѣки, какво значение има изхода на изборитѣ за германския народъ. Освенъ това е отъ особено значение и еволюцията, която е станала въ Пруссия въ течение на последнитѣ години. Инициативата за всички войни и дипломатически акции презъ втората половина на деветнадесетия вѣкъ, които доведоха до образуването на германската империя, изхождаха отъ Пруссия. Около нея се групираха всички германски държави и държавици презъ време на Франко-пруската война и тя съставляваше гръбнака на мощната германската империя, до световната война. До тогава Пруссия строго монархическа и реакционна, става следъ войната най-республиканската частъ на Германия. Тя се управлява сега отъ една коалиция състояща се отъ католическия центъръ, отъ демократитѣ и отъ социал-демократитѣ, отъ ония партии, които хармониратъ съ целта. Ето защо ще кажа, че комуниститѣ си служатъ, чисто и просто съ правилото на Езуититѣ и всѣки единъ човекъ, а най-вече нашия български народъ, който се отличава съ здравъ разсудакъ и трудолюбие, не бива да тжне въ това мочурливо и вонящо блато.

отъ основаването на републиката сж били винаги нейни непоколебими поддръжници. На чело на тая коалиция стоятъ социалиститѣ, като най-силна фракция отъ пруската диета. Шефъ на правителството е социалиста Отто Браунъ, а министъръ на вътрешнитѣ работи социалиста Северингъ, човекъ съ силна енергия. Подъ тоя режимъ е билъ запазенъ редътъ, който винаги е отличавалъ Пруссия; несправедливости не сж били извършвани и администрацията се е придържала въ законитѣ.

Но днесъ е неоспоримъ фактъ, че привърженицитѣ на Хитлеръ, тъй нареченитѣ Национал-Социалисти сж много силни въ Пруссия. Преди нѣколко мѣсеца национал-социалиститѣ и привърженицитѣ на Хугенбергъ се опитаха да разтурятъ преждевременно пруската диета чрезъ плебесцитъ, обаче тогава претърпѣха поражение. Това бѣ доказателство, че социалъ демократитѣ все още сж най-силна партия въ Пруссия, но отъ тогава насамъ хитлериститѣ сж спечелили нови привърженици и по всичко изглежда, че везнитѣ сега сж се наклонили въ тяхна полза. Силата на хитлериститѣ съставляватъ главно младежитѣ, които отъ 20 години нагоре иматъ право да гласуватъ. Тия младежи които не познаватъ ужаситѣ на войната, лесно се увличатъ отъ проповѣдваната акция за отмъщение и ставатъ най-горещи привърженици на национал-социализма. Въ тяхнитѣ редове се намиратъ и много хора отъ средното

съсловие, и се поддържатъ съ пари отъ едрата индустрия въ западна Пруссия и отъ едритѣ земевладѣлци въ източна Пруссия.

На 24 априлъ борбата ще бжде главно между национал-социалисти и социалъ-демократи. За председателскитѣ избори хитлериститѣ претърпѣха поражение, но на тия избори наедно съ социалъ-демократитѣ за Хинденбурга гласуваха и всички други партии съ изключение на хитлериститѣ, националиститѣ на Хугенбергъ и комуниститѣ. Ако се извадятъ гласовѣтъ на тия партии отъ общото число, по всѣка вѣроятностъ числото на гласовѣтъ на социалиститѣ ще бжде подъ това на хитлериститѣ. Освенъ това сега нѣма да взематъ участие избирателитѣ отъ южна Германия, гдето хитлериститѣ сж слаби, а само отъ Пруссия, гдето тѣ сж силни. Така, че е твърде вѣроятно, щото хитлериститѣ не само да бждатъ най-силната фракция въ пруската диета, но наедно съ националиститѣ на Хугенбергъ да иматъ и абсолютна болшинство. Въ такъвъ случай правителството ще бжде съставено отъ хитлери и мжно би могло да се предскаже какви послѣствия би имало за понататашното развитие на германска политика и въобще за положението въ Европа.

ДОКТОРЪ Н. ВАСИЛЕВЪ

(Шипкаджиевъ)

преместенъ въ улица Трансилвания жгълъ съ улица Таке Ионеску до Българското основно училище, продължава да преглежда болни както и по-рано.

тето трѣбва да стане централна обществена задача. Всички други въпроси обществото трѣбва да обжжда и решава съ огледъ на тая главна задача. Тогава не само фалософитѣ и възпитателитѣ, но, и семейство и училище, и общество, и държава ще взработятъ съ общи усилия и допѣвайки се ще постигнатъ много желаниа идеалъ—да създадатъ отъ детето бждещия хармонично развитъ човекъ, годенъ да работи за щастieto на всички.

За да бжде пѣтъ детето годно за възпитание, трѣбва да бжде родено отъ физически и душевно здрави родители. Телесно и душевно неджгавитѣ деца, както и тия, родени отъ престижни родители, сж тяжестъ за обществото и то трѣбва на всѣка цена да се освободи отъ тяхъ, като забрани съ законъ на неджгавитѣ и съ престижни заложби младежи да встъпватъ въ бракъ трѣбва да бждатъ преглеждани отъ комисия, назначена по за-

конъ. Тая комисия ще дава позволително за встъпване въ бракъ само на тия, които и по тѣло и по душа сж здрави. Определената отъ закона възраст за встъпване въ бракъ трѣбва да бжде най-малко 20 години. Или още по право да се встъпва въ бракъ тогава, когато момъкътъ започне да чувства нужда отъ бащинство, а момата отъ майчинство. Е. Кей, държи твърде много за правата на детето и всичкитѣ ѝ идеи сж насочени къмъ осигуряването имъ. Понеже децата вѣматъ възможностъ да избиратъ своитѣ родители и чрезъ това да си гарантиратъ правата, то трѣбва тяхнитѣ родители да осигурятъ правата имъ още преди да сж встъпили въ бракъ. За тая целъ младитѣ трѣбва да се избиратъ—тѣхъ само облагодияваща любовъ трѣбва да свързва. На избора при встъпването въ бракъ трѣбва да се гледа много сериозно, защото той е, който ще гарантира правата на бжда-

щото дете. При избора младитѣ не бива да се ръководятъ отъ парични или съсловни подбуди, или отъ съображения да запазватъ дадено обещание, или за да закупятъ оторочъ грѣхъ, или пъкъ най-сетне само отъ желание домъ да зазждатъ.

Не! Само силна любящитѣ се млади трѣбва да се свързватъ чрезъ брака.

Младитѣ трѣбва да бждатъ научени отъ родителитѣ си още въ ранна възраст—да запазватъ своето здраве, своята прелестъ и своята невинностъ за този, когото нѣкога ще залюбятъ и за децата, които ще се родятъ отъ тази любовъ. Само тъй запазенитѣ, само тъй избранитѣ и встъпили въ бракъ млади ще могатъ да мислятъ за правата на своето бждеще дете още преди да сж го заченали. Жената има единъ повелителенъ и неамѣтенъ дългъ, а именно, че детето на което тя дава животъ трѣбва да бжде зачетато и родено при атмосфера на

любовъ и чистота, га здраве и красота и че то трѣбва да е възпитано въ времето до раждането при пълна взаимна хармония, при пълно съгласие и пълно взаимно щастие—но, никога въ никакъ състояние никога въ насилне, никога въ пресата, никога при неприятно настроение. Всяко отклонение отъ този дългъ е непоправимъ грѣхъ.

Докато женитѣ не съзнаватъ този си дългъ, вемага нѣма да се очисти отъ човѣци, които още въ момента на зачеването си сж били лишени отъ заложби за жизнеспособностъ и жизнерадостъ. Майката трѣбва да бже мждра и отзивчива къмъ своята дъщеря, за да може да я предпазва отъ прибрзаностъ въ отношенията ѝ къмъ мъжа изобщо и да издѣлбае съ огнени букви въ нейното съзнание, че тя ще бжде паднала жена, ако се отдаде на мъжа по други причини, а не по взаимна и чиста любовъ. Само тогава ще настане великото

Културна проява

На 17 того въ 10 часа сутринта Българското частно първонач. уще въ гр. Силистра изнесе литературна детска забава съ учениците от I-тѣ и III-тѣ отдѣления.

Забата бѣше масово посетена отъ родителитѣ на децата и се откри съ марша на трѣзвитѣ деца, изпълненъ отъ детския хоръ при същото училище, дирижиранъ отъ г-нъ Пенчо Ст. Пѣевъ. Следъ звучната мелодия на марша, учителитѣ Д. Ст. Желѣзаровъ прочете рефератъ по въпроса: „Правата на детето въ зависимостъ отъ родителитѣ му“. Той изложи смѣлитѣ идеи на най-горещата застъпница на свободното възпитание. Ел. Кей—която въ началото на XX вѣкъ е направила преломъ въ разбиранята на педагогическия свѣтъ съ идеитѣ си по въпроса за правата на детето. Въпросътъ бѣше много интересенъ и поради това биде изслушанъ съ голѣмо внимание.

Литературнитѣ номера бѣха раздѣлени на три отдѣла, всѣки предшестванъ съ пѣсень отъ детския хоръ.

Декламациитѣ, малкиятъ сцени (диалози), както и концертнитѣ рисунки бѣха грижливо подбрани изъ детския животъ и изпълнени съ вещина, за което свидетелствуваха бурнитѣ аплодисменти на родителитѣ, съ които изпращаха всѣки изпълненъ номеръ.

Децата съ звучната си и стройна речъ можаха да трогнатъ родителитѣ си и да изтръгнатъ, топли сълзи изъ нежнитѣ китчета на тѣхната душа. Четеше се радостта на родителитѣ, че тѣхнитѣ деца-ученици, а особено първачетата-можеха да ги забавляватъ съ своитѣ знания и умения. Частъ и половина домъ и училище бѣха въ пълно душевно единение. За такова по често единение между домъ и училище ръководнитѣ фактори на Българското обществено

во ще трѣбва да създадатъ условия, които биха го подпомогнали и гарантирали.

Присъствающъ родителъ

Р. С. — Понеже разгледалиятъ въпросъ—„Правата на детето въ зависимостъ отъ родителитѣ му“, живо интересува всѣкого, билъ той родителъ, или не, редакцията на вестника, съ съгласието на референтика, ще напечата цѣлия рефератъ въ подписника на в. „Пробуда“.

Отъ редакцията

Театрално-музикална хроника

На 16 т. м. театралната група на „Добродетелка“ и хорътъ на музикалното дружество „Гусла“ дадоха въ салона „Ориентъ“ пролѣтна художествена вечеръ съ грижливо подбрана и добре изпълнена програма.

Фарситѣ „Подъ маска“ отъ бившия ни съгражданинъ Н. Атанасовъ, бѣ живо и сръчно изпълненъ. Госпожа Желѣзова-Морфова, въ ролята на Босилкова, предаде мило и нежно типътъ на наивна и мечтателна девойка, нещастлива и измамена въ своята любовъ. Госпожица Желѣзарова, въ ролята на Копачева, предаде сполучливо и вѣщо типътъ на недоволна отъ съпругътъ си жена, безгрижна и зядлива, но разсъдлива и морална. Съ непринуденитѣ си смѣхъ и естествено свободната си игра, тя справедливо заслужи симпатитѣ на публиката. Г-нъ Язаджиевъ се прояви като артистъ съ високи качества, вѣрно разбиране и точно предаване на характера и особеноститѣ на страстенъ картограчъ и пренебрегнатъ съпругъ. Г-нъ Тагаровъ, въ ролята на коцкаря Петелковъ, доказа още веднажъ силата на таланта си и влиянието на школата. Изнася умѣло и съ усетъ, както голѣмитѣ и първостепенни роли, така и малкиятъ, които въ нѣкой случай изискватъ повече трудъ и старание.

Следъ кратка пауза, втората частъ на забавата се откри отъ хора „Гусла“. Появяването му на сцената бѣ предметъ на общо очакване и

Кино „ОРИЕНТЪ“

Съобщава на почитаемата публика, че сполучи да избере най-хубавитѣ филмове, които ще ролиратъ чрезъ най-усъвършенствена

инсталация „ЛИХТОНЪ“

- 1) „Trei băeți și o fericire“ (Три момчета и едно щастие) съ Вили Фричъ, Лилианъ Харвей, Олга Чехова, Оскаръ Каралвайя
- 2) „Balul dela opera mare“ (Бала въ голѣмата опера) Разкошния филмъ съ Иванъ Петровичъ и Лиана Хайдъ.
- 3) „Ingerul Albastru“ (СИНИЯ АНГЕЛЪ) Великолепната постановка на режисьора Йозефъ фонъ Щернбергъ, съ очарователната Марлена Дитрихъ и Емилъ Янингъ.
- 4) „Luminile Orașului“ (СВЕТЛИНИТѢ на ГРАДА) съ ЧАРЛИ ЧАПЛИНЪ
- 5) „АТЛАНТИКЪ“ ново издание съ Вили Форстъ.
- 6) „Pe unde surge Volga“ (ПРЕЗЪ КЪДЕ ТЕЧЕ ВОЛГА) Руски филмъ по романа на Толстой съ Луне Велезъ и Джонъ Болъ.
- 7) „Traficanții“ (ТРАФИКАНЦИ) съ Дита Парло

САМО за ВЪЗРАСТНИ лица

- 8) „Răsfățatul Femeilor“ (съ Олга Чехова, Ренате Мюлеръ, Емилъ Янингъ)
- 9) „Ultima compania“ (ПОСЛЕДНАТА РОТА) трагедия съ Конрадъ Вайдъ и Карина Евансъ.
- 10) „Flagrant delict“ (Флагрантъ Деликтъ) съ Вили Фричъ
- 11) „Trotuarul“ (ТРОТУАРЪТЪ).

Ценитѣ оставатъ същи.

основанъ интересъ. Направи красиво впечатление, съставътъ на хора и бодрия духъ на младия диригентъ и хориститѣ, съзнателни и увѣрени въ музикалното си дѣло.

Изпѣха се: 1) „Хоръ изъ оп. Пикова дама“ отъ Чайковски, 3) „Grânele vara se coc“ отъ Дима и 3) „Младъ свирачъ“ отъ Бехтеревъ.

Изпълнението бѣ надъ всѣка критика. Напълно художествено, то остави впечатление, че диригентътъ, г. Язаджиевъ, е съсредоточилъ вниманието си не само върху ефектната страна на хоровата хармония и музикалната естетика, но и върху връската между литературния и музикалния текстъ на изпѣтитѣ пѣсни. Пролита сжщо тѣй, омогенността на хора и пропорционалността

между женскитѣ и мъжки гласове. Слушателитѣ разплатиха диригента и хориститѣ съ бурни аплодисменти и бисирание на всѣка пѣсень.

Обява

Продавамъ къща отъ 3 отдѣления и джамлъкъ (веранда) съ дворно мѣсто.

„Булевардъ Меджиди Табия“

№ 53, Силистра.

Цѣна 40.000 лей

за сведение при
И А К О Б Ъ П А С И

адвокатъ

Силистра 2—3

преобразование на съвременитѣ нравствени начала и само тогава ще се раждатъ деца съ здрави наложби.

Роденитѣ при горепоменатитѣ условия деца трѣба да се възпитаватъ само въ къщи. Майката е, която трѣбва да отгледа и възпита своето дете. Никой другъ не може да упознае детето, като майката никой другъ не би го възпиталъ тѣй, както тя би го възпитала. Никакви майчини домове, никакви забавачници и никакви училища немогатъ замѣни майчинитѣ грижи. На този принципъ Е. Кей здраво държи, затова тя апелира къмъ обществото и къмъ държавата да повърнатъ майката къмъ семейството, за да има възможностъ да изпълни своя майчинъ дългъ. Тя настоява съ законъ да забрани женския трудъ въ фабричитѣ. Тѣ рушатъ семейството, а чрезъ това и нацията

Тѣ разстройватъ здравето на майкитѣ и съ своята атмосфера ги правятъ неждрни да създадатъ здраво поколение. Плодътъ въ такива жени или пада преждевременно, или

ди живъ, е хилавъ, негоденъ за животъ. Ето защо Е. Кей възстава противъ участието на жената въ фабричното производство, като вредно за обществото. Тя енергично възстава и противъ тия жени, които отбѣгватъ майчинството. Тѣхъ нарича егомисти, безполезни за нацията и които изживяватъ живота си като неравцѣвнали се пшпки. Споредъ нея най драгоценната народна собственостъ е майката а не жената. Майката е сжщноценностъ, чрезъ която обществото повдига своето благо, като закриля нейнитѣ майчински обязанности. Тия обязанности обаче не се прекратяватъ съ раждането на детето и съ неговото кърмене, а траятъ и презъ време на неговото възпитание.

Обществото, ако счита грижитѣ за новото поколение като велика задача, която майката изпълнява за благо на всички, трѣба да осигури нейното сжществуване презъ периода на нейното майчинство и създаде условия, които ще я улесняватъ. Понеже майчинството е нѣщо сжщественно за природата на жената и нацията, по който тя ще

за обществото, трѣбва последното да подготви жената за това и призвание. Е. Кей настоява и девицитѣ да се събиратъ, като младежитѣ въ казармата, въ особни институти за 2 години, кждето да бждатъ подготвени за майчинство. Жената трѣбва да се издигне до положението да разбере, че преустройството на обществото ще се започне съ бждащото дете, съ условията за неговото произхождение и възпитание, че новитѣ мисли, чувства и инстинкти, които майката и бащата ще вложатъ въ кръвта и плътта на своитѣ деца, ще се преобразоватъ постепенно въ бждащитѣ поколения и чакъ следъ измирането на много поколения, върху нова духовна почва, ще изникнатъ великитѣ идеи, които ще обновятъ живота. Когато жената стане годна да схване и пригърне тая велика истина, тогава можемъ да се надяваме за обновяване на живота. (До тогавъ сжществуващитѣ отъ хиляди години влияния ще се предаватъ отъ поколения на поколение съ незначителни промѣни и ние ще се чудимъ, защо полаганитѣ грижи въ домъ и училище за детето не даватъ очакван

нитѣ резултати. Значи, не съ думи не съ звучни речи за великото предназначение на майката и изобщо възпитанието трѣбва да се започне за преобразованието на обществото а съ промѣняване схващането у хората за мировия битъ, съ промѣняване условията, при които се зачатъ, раждатъ и отглеждатъ децата и съ подготвяне майката за великата задача, която ѝ предстои въ майчинството. Душата на майката трѣбва да бжде обладана отъ детето, тѣй както учениятъ човѣкъ е обладанъ отъ своитѣ научни изследвания и както художникътъ е обладанъ отъ своитѣ творения. Затова тя трѣбва да бжде освободена отъ всѣкаква обществена професия, отъ всѣкаква обществена дейностъ презъ време на своето майчинство по добра чиновничка, или общ. дѣтелка, или работничка и добра майка—това трѣба всѣки да разбере.